

LA PROFESSIÓ DE TÈCNICS SUPERIORS **EN IMATGE PER AL DIAGNÒSTIC DE CATALUNYA**

Autors:

Junta Directiva Associació Catalana de Tècnics en Imatge per al Diagnòstic (ACTEDI)

Ausias March 60, 08010 Barcelona T/ 630 380 886 fax 93 265515 www.actedi.cat
Comunicació: actedi@actedi.cat

Unió Professional de Tècnics Superiors Sanitaris de Catalunya (FETESS-Catalunya)

Secció sindical FESITESS. Antiga Escola d'Infermeria. Hospital Vall d'Hebron. Passeig Vall d'Hebron 119-129
08035 Barcelona T/ 636110344 Fax.934893119 www.fetess-catalunya.org
Comunicació: professio@fetess-catalunya.org / info@fetess-catalunya.org

Barcelona, 23 d'abril de 2008

1. EXPOSICIÓ DEL PROBLEMA

Arrel de la publicació del següent "Posicionament" del Consell de Col·legis de Diplomats en Infermeria de Catalunya:

<http://www.coib.org/Detail.aspx?tipus=noticia&idDetall=3494&idMenu=-1>

Les nostres entitats voldrien manifestar el següent:

1. El posicionament, adjunt lesiona seriosament la imatge corporativa, i deixa en una situació crítica i irreversible als professionals Tècnics Superiors en Imatge per al Diagnòstic (TSID), antics Tècnics Especialistes en Radiodiagnòstic (TER), en considerar la nostra tasca habitual, per la qual estem formats, capacitats i habilitats, com un risc per a la seguretat i la salut dels ciutadans.
2. El posicionament adjunt, de manera arbitrària i injustificada, simplifica tot el ventall de competències professionals assignades als TSID-TER, mitjançant el **REIAL DECRET 545/1995** de 7 d'abril, el **REIAL DECRET 557/1995** de 7 d'abril, el **DECRET 353/1997** de 25 de novembre, l'**Ordre Ministerial de 14 de juny de 1984**, la **LLEI 44/2003 d'Ordenació de les Professions Sanitàries** de 21 de novembre i la jurisprudència assentada al respecte, a la manipulació dels aparells de radiodiagnòstic i Medicina Nuclear.
3. Els Diplomats d'Infermeria (ATS/DUI) sense l'especialitat d'Electrorradiologia, no tenen el contingut lectiu de Protecció Radiològica, ni sobre els procediments en imatge per al diagnòstic, en cap crèdit de la seva formació universitària.
4. Entenem *malintencionats* i *fonamentats en judicis de valor*, els raonaments i anàlisi de l'esmentat document en aplicar una visió simplista i peonista de la nostra titulació.
5. En la trajectoria associativa, les nostres organitzacions mai han vulnerat els drets competencials i professionals dels ATS/DUI, i han basat la seva ètica associativa en la integració de l'equip multidisciplinari, mantenint una fluida i productiva relació amb Escoles de Formació de TSID (dirigides per ATS/DUI), coordinadors/supervisors de tècnics (ATS/DUI) i institucions públiques (IES).

2. CONSEQÜÈNCIES INEVITABLES

Les persones que puguin accedir a l'esmentat informe es podem trobar en tres escenaris:

1. La població pot desconfiar o negar-se a ser explorat per un professional TSID-TER.
2. Augment desproporcionat de la despesa sanitària en tenir que incrementar totes les plantilles del Diagnòstic per la Imatge.
3. Fuga de professionals TSID-TER a l'estranger o a d'altres professions.

Al nostre entendre, tots aquests escenaris significarien una catàstrofe pel sistema sanitari català, en favor d'un col·lectiu que actualment és molt minoritari en els serveis de Diagnòstic per la Imatge.

3. QUI SOM ELS TÈCNICS SUPERIORS EN IMATGE PER AL DIAGNÒSTIC (TSID) I ELS TÈCNICS SUPERIORS EN RADIOTERÀPIA (TSRT)?

Els Tècnics Especialistes en Radiodiagnòstic (TER), actuals Tècnics Superiors en Imatge per al Diagnòstic (TSID) i els Tècnics Superiors en Radioteràpia (TSRT), **som professionals sanitaris**¹ amb titulacions diferents, fruit de la implantació d'aquestes noves professions al marc de la Sanitat al llarg de les darreres dues dècades. Els TER i TSID desenvolupen les seves tasques al camp del *diagnòstic per la imatge* (DxI) i a l'àrea de *Medicina Nuclear*, i els TSRT ho fan al camp de les aplicacions terapèutiques de les radiacions ionitzants, globalment definit com Radioteràpia (RT).

La LLEI ORGÀNICA 1/1990, de 3 d'octubre, d'Ordenació General del Sistema Educatiu crea els **títols de Tècnic Superior**. Els **antics Tècnics Especialistes SÓN EQUIPARATS** a aquests nous títols, tant per l'apartat quart de la Disposició Adicional Quarta de la citada Llei amb caràcter general, com, per exemple, pel REIAL DECRET 777/1998, de 30 d'abril (art. 10). Respecte als Tècnics Especialistes de Radiodiagnòstic que els equipara als Tècnics Superiors en Imatge pel Diagnòstic, etc... És a dir, que els Tècnics Especialistes i els Tècnics Superiors són totalment equiparats podent realitzar les mateixes funcions i activitats.

Els TSID i els TSRT cursen estudis de Formació Professional de Grau Superior Sanitari, clarament diferenciats encara que amb continguts comuns. El futur de les nostres professions avança paral·lelament i la intenció per ambdues parts, és unificar les titulacions en una **Titulació de Grau Universitari** conjunta, acord al nivell acadèmic d'aquestes titulacions als països europeus de referència i de l'Espai Europeu d'Educació Superior, com així ho reclamen també els nostres Facultatius Especialistes.

Acadèmicament ens trobem amb les següents normatives pel que fa als TSID:

- El **REIAL DECRET 545/1995**, de 7 d'abril, que estableix el títol de TSID i els corresponents ensenyaments mínims.
- El **REIAL DECRET 557/1995** de 7 d'abril, que estableix el currículum del cicle formatiu de grau superior corresponent al títol de TSID.
- El **DECRET 353/1997** de 25 de novembre, que estableix el currículum del cicle formatiu de grau superior d'imatge per al diagnòstic a Catalunya.

I professional i laboralment tenim, cronològicament:

- L'**Ordre del Ministeri de Sanitat i Consum de 14 de juny de 1984**, sobre competències i funcions dels Tècnics Especialistes de Laboratori, Radiodiagnòstic, Anatomia Patològica, Medicina Nuclear i Radioteràpia, de Formació professional de segon grau, branca sanitària.
- **LLEI 44/2003**, de 21 de novembre, **d'ordenació de les professions sanitàries** .

---

¹ Ley 44/2003, de 21 de novembre, de Ordenación de las Profesiones Sanitarias. Boletín Oficial del Estado, nº 280, (22-11-2003)

- **LLEI 55/2003**, de 16 de diciembre, de l'Estatut Marc del personal estatutari dels serveis de salut.

- **LLEI 7/2007**, de 12 d'abril, de l'Estatut bàsic del'empleat públic, on al seu Article 76 s'estableix una nova classificació professional i ubica als Tècnics Superiors Sanitaris al nou Grup B.

Doncs bé, aquestes normes regulen la **formació, capacitació i habilitació** dels TSID, entre d'altres, i és on es recullen les funcions i competències professionals que regulen les nostres vides laborals, sota la direcció i supervisió del Facultatiu Especialista (Metge Radiòleg). Podem afirmar que, en base a les normes anteriorment citades, els TSID estan habilitats, i per tant tenen competència professional, per realitzar totes aquelles tasques i funcions per les quals han estat preparats, segons el seu currículum formatiu per l'obtenció del títol corresponent.

Es tracta de tota una cadena d'aspectes legals que donen una base consistent a moltes de les nostres pretensions:

1º- El currículum formatiu del TSID neix amb l'aparició del propi títol en 1995.

2º- Les Administracions educatives competents són les encarregades de fixar els continguts acadèmics dels estudis de Formació Professional (article 4 de la Llei orgànica 1/1990).

3º- La Generalitat de Catalunya, mitjançant el Departament d'Ensenyament és l'organisme competent al qual fa referència el punt anterior atenent al Decret 332/1994, de 4 de novembre.

4º- El DECRET 353/1997 contempla aspectes importants que, explícitament, es refereixen a potenciar-nos professionalment.

El treball dels Tècnics Superiors en Imatge per al Diagnòstic i Radioteràpia, va més enllà de la realització d'un simple producte destinat al mercat. La nostra tasca té un valor social, assistencial i científic intrínsec, és a dir, té un **interès públic** que s'ha de protegir amb un comportament ètic, que enlaira la qualitat del nostre treball. No en va, **som els professionals responsables d'administrar quasi la totalitat (0.300 mSv/any) de la mitja de dosis que rep una persona per fonts artificials de radiació a l'any** (Dades UNSCEAR 2000). És a dir nosaltres som el personal encarregat per Delegació mèdica d'administrar el 30.4% de la dosimetria que rebrà tota persona al llarg de la seva vida per actes mèdics. (Dades CSN 1992).

Cal dir també que, amb la finalitat d'evitar situacions "**d'usurpació de funcions**", per part de professionals sense la formació, capacitació i habilitació corresponent, es va reunir la "**Comisión de Formación y Ordenación de las Profesiones Sanitarias**", relativa a la qualificació del personal tècnic dels Serveis i Unitats de Radiodiagnòstic, Medicina Nuclear i Radioteràpia, que col.labori en l'ús de radiacions ionitzants. El "**Acuerdo del Consejo Interterritorial del Sistema Nacional de Salud**", de la sessió del dia 3 d'abril de 1995, va consensuar el personal que podia formar part de l'equip multidisciplinari dels serveis de Diagnòstic per la Imatge, que podia col.laborar directament amb els facultatius, en la utilització de radiacions ionitzants, i que són: Tècnics Especialistes, ATS/DUI amb l'especialitat d'Electrorradiologia, o ATS/DUI o Auxiliars de Clínica que a l'entrada en vigor de l'Ordre Ministerial de 14 de juny de 1984, es trobessin prestant serveis en institucions sanitàries en funcions pròpies de Tècnics Especialistes.

4. FUNCIONS DEL COL·LEGI PROFESSIONAL

La Constitució Espanyola garanteix la llibertat d'associació (art. 22), la llibertat de sindicació (art. 28) i el Col·legis Professionals (art. 36), i contempla formes diferenciades d'organització dels professionals. Així, les associacions i els sindicats són formes d'organització i representació dels interessos privats, mentre que la fórmula col·legial implica la presència d'interessos públics que s'ha de tutelar. D'ací precisament el reconeixement dels col·legis com corporacions de dret públic (per la importància d'una determinada professió, com la nostra, per a la societat).

LLEI CATALANA DE COL·LEGIS PROFESSIONALS. Llei 13/1982, de 17 de desembre Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya Núm. 289- 29.12.1982

El col·legi professional es una corporació de dret públic que es caracteritza per tenir al mateix temps finalitats públiques i privades. Aquestes corporacions es caracteritzen perquè aconsegueixen al mateix temps finalitats públiques i privades (no només privades com esdevindria el cas d'una associació professional que defensa als seus associats) i participen en l'administració pública perquè aquesta els atorga legalment unes facultats i unes competències que poden realitzar independentment i sota la seva responsabilitat.

Els col·legis professionals exerceixen per delegació de l'Administració, potestats normatives disciplinàries i ètiques sobre els seus col·legiats, són sotmesos al dret públic i tots els seus fins i procediments són legalment definits. La Llei de creació d'un col·legi és la fórmula per la qual l'Administració habilita al col·legi per a realitzar totes aquestes tasques, i per a dur a terme la seva funció principal, que es assegurar que l'exercici de la professió, com servei a la societat, s'adapti a les normes o les regles que garanteixin tant l'eficàcia com la possible responsabilitat.

Article 4.-

1. Els Col·legis Professionals tenen com a fins essencials:

d) Vetllar perquè l'activitat professional s'adeqüi als interessos dels ciutadans.

Article 6.-

2. Els Col·legis Professionals, en tot el que respecta als continguts de la seva professió, es relacionaran amb els Departaments del Govern de la Generalitat la competència dels quals tinguin relació amb la professió respectiva.

Article 13.-

Els professionals integrats en els Col·legis respectius han de tenir com a guia de la seva actuació el servei a la comunitat i el compliment escrupolós de les obligacions deontològiques pròpies de la professió.

Els Col·legis han de vetllar molt especialment pel compliment d'aquestes normes.

Adjuntem articles del codi ètic del Col·legi Oficial de Diplomats d'Infermeria de Barcelona (COIB) al respecte:

61. La complexitat dels serveis sanitaris exigeix una col·laboració interdisciplinària. El professional d'Infermeria, membre de l'equip de salut, ha de buscar en altres professionals la col·laboració necessària, i integrar coneixements, competències i recursos que assegurin al públic serveis de salut de bona qualitat.

62. Les relacions entre els professionals d'Infermeria i els membres de les altres professions de salut s'han de basar en el respecte mutu i en la delimitació de les funcions pròpies de cada professional.

5. ACLARIMENT SOBRE EL DOCUMENT DISCORDANT

Abans de tot, ens volem oferir per discutir detallada i constructivament, en un marc adequat, sobre totes les afirmacions que fa el document on es posiciona el “*Consell de Col.legis de Diplomats en Infermeria de Catalunya, sobre la possible invasió de competències dels tècnics de radiologia*”.

Manifestem, que totes les afirmacions que realitzem en aquest punt i en aquest document, són basades rigorosament en la legislació vigent i la jurisprudència assentada al respecte.

Denunciem, que **el document modifica la realitat** i utilitza nombrosos arguments malintencionats i erronis, que menyspreen als TSID, com per exemple quan diu que “*els tècnics de formació professional no tenen la condició de professionals sanitaris*”. Es veu que no s’han llegit correctament la **LLEI 44/2003, de 21 de novembre, d’ordenació de les professions sanitàries (LOPS)**.

Recentment, la Junta Directiva de la *Sociedad Española de Radiología Médica (SERAM)*, junt amb el seu òrgan assessor, format pels presidents de les Filials i Seccions ha pres una posició respecte a la delegació de funcions en els TSID en la realització d’ecografies, manifestant que: “*no s’oposa a que els TSID puguin realitzar exploracions ecogràfiques sota el control del radiòleg. Naturalment, les garanties per tal de que realitzin les citades exploracions de forma adequada han de ser molt exigents, corresponent-nos als radiòlegs decidir quines ecografies poden ser realitzades per aquests professionals, i quins són els criteris de selecció i formació que se’ls han d’exigir per delegar en ells aquesta funció*”.

I per si queda algun dubte, sobre el reconeixement dels TSID als Serveis de Diagnòstic per la Imatge, per part dels Facultatius Especialistes, recomanem la lectura del “*Boletín informativo de la Sección de Gestión y Calidad de la SERAM (SEGECA)*”, concretament el número 3, de setembre de 2006, titulat: “*Los Técnicos en Imagen en España: presente y futuro*”.

Sobre el “*document discordant*”, aquest manifesta que s’ha de vetllar per la “*garantia de la continuïtat assistencial*”. Tasca assistencial, que dintre de les limitacions curriculars del TSID, per les quals està format, capacitat i habilitat garanteix perfectament. Les persones que s’han de sotmetre a una prova radiològica, ja sigui de caràcter diagnòstic o terapèutic, precisen **atencions** dels professionals correctament formats, capacitats i habilitats per realitzar-les. I és aquí on el TSID juga un **paper crucial** i d’**humanització** de l’acte radiològic, tant la **radiologia simple com la complexa**, sota la direcció i supervisió del **Facultatiu Especialista**², en totes aquelles vessants, tant **tècniques com assistencials**, en virtut del contingut curricular de la seva titulació, i en favor de la seguretat, el benestar i la salut dels pacients i ciutadans.

També manifesta, que “*les infermeres que hagin superat el curs d’operadors o de supervisors d’instal·lacions, poden operar amb aparells de raigs X*”. I això **no és cert**: una Infermera sense l’antiga especialitat d’Electrorradiologia, no pot operar amb els citats aparells, a no ser que es trobès prestant serveis en Institucions Sanitàries en funcions pròpies de Tècnics Especialistes, a l’entrada en vigor de l’Ordre Ministerial de 14 de juny de 1984.

---

² Veure l’Ordre Ministerial de 14 de juny de 1984, i la Sentència del Tribuna Suprem, Sala de lo Social, de 26 de febrer de 1993, que diu: “*“colaboración”, ha de ser entendido como equivalente a trabajo conjunto, ayuda o auxilio en las funciones que llevan a cabo los facultativos, por cuanto que la labor de los mencionados Técnicos Especialistas tiene que ser concebida como subordinada y supeditada a la actuación de los médicos”*

Manifestem, que els professionals formats, capacitats i habilitats per **obtenir registres gràfics** als Serveis de Diagnòstic per la Imatge, sota la direcció i supervisió del Facultatiu Especialista, són els TSID.

També manifesta, que el TSID *“només pot dedicar-se a l'aparell”*. Tot al contrari, els TSID tenen atribuïdes múltiples competències i funcions. Només cal esdujar, per exemple, el seu currículum formatiu i el que diu l'Ordre Ministerial de 14 de juny de 1984 i la LOPS.

Manifesta, que *“el crèdit 4 del currículum formatiu del TSID, relatiu a “l'atenció al pacient/client”, col·lisiona obertament amb les competències conferides per l'ordenament vigent a les infermeres”*, i fa referència, entre d'altres, a la **LOPS**. L'article 7 de la citada Llei diu:

Artículo 7. Diplomados sanitarios.

1. ***Corresponde, en general, a los Diplomados sanitarios, dentro del ámbito de actuación para que les faculta su correspondiente título, la prestación personal de los cuidados o los servicios propios de su competencia profesional en las distintas fases del proceso de atención de salud, sin menoscabo de la competencia, responsabilidad y autonomía propias de los distintos profesionales que intervienen en tal proceso.***

2. ***Sin perjuicio de las funciones que, de acuerdo con su titulación y competencia específica corresponda desarrollar a cada profesional sanitario, ni de las que puedan desarrollar otros profesionales, son funciones de cada una de las profesiones sanitarias de nivel Diplomado las siguientes:***

a) *Enfermeros: corresponde a los Diplomados universitarios en Enfermería la dirección, evaluación y prestación de los cuidados de Enfermería orientados a la promoción, mantenimiento y recuperación de la salud, así como a la prevención de enfermedades y discapacidades.*

3. ***Cuando una actividad profesional sea declarada formalmente como profesión sanitaria, titulada y regulada, con nivel de Diplomado, en la correspondiente norma se enunciarán las funciones que correspondan a la misma, dentro del marco general previsto en el apartado 1 de este artículo.***

Volem aclarir, que dintre dels professionals sanitaris, hi ha competències pròpies de cada professional i que els altres no les tenen assignades, i també hi ha competències comuns a desenvolupar, per dos o més professionals diferents, dintre d'un mateix equip multidisciplinari.

Manifestem que, **el TSID pot realitzar les tècniques d'administració de productes de contrast endovenosos** per estudis de diagnòstic per la imatge, ja que està format, capacitat i habilitat per fer-ho, en virtut de les normes reguladores de la seva formació i capacitació professional inherent a la seva titulació.

Al document, hi ha una frase a la pàgina 13 quan parla del currículum del TSID, que volem destacar: *“Al nostre entendre, en tant que objectiu final és teòric, es refereix exclusivament a allò que l'alumne ha de conèixer i no, per suposat, al que ha de ser capaç de fer”*. Considerem, que es tracta clarament d'una opinió interessada, MANIPULADORA i mal intencionada, del que és la realitat acadèmica i professional dels TSID. La sentència del Tribunal Suprem a la que es refereix, diu que no hi ha *reserva de llei*, en totes aquelles capacitacions i funcions que té el TSID. Però no vol dir que el TSID no estigui capacitat ni habilitat per fer-les, tot al contrari.

Dita sentència cita literalment: "No se regula el ejercicio de una profesión titulada, esto es, de un empleo, facultad u oficio que deja de ser libre por quedar su ejercicio subordinado a la posesión del título." PERÒ QUI ESTÀ EN POSSESSIÓ DEL TÍTOL, ESTÀ CAPACITAT PROFESSIONALMENT PER PORTAR A TERME LES ACCIONS I REALITZACIONS AMB VALOR I SIGNIFICAT EN L'OCUPACIÓ, QUE CAL ESPERAR DE QUI OBTINGUI EL MATEIX. Tanmateix diu: "el **Real Decreto 676/1993, de 7 de mayo, relativo a las Directrices Generales sobre los títulos de formación profesional y sus correspondientes enseñanzas mínimas**, cuyo objeto fue establecer una estructura común de la ordenación académica de unos y otras. Y así, se señaló en él que **el objetivo de la nueva formación profesional se orienta, no sólo a la adquisición de conocimientos, sino sobre todo a la adquisición de la competencia profesional característica de cada título, que se expresará a través de su perfil profesional asociado, organizado en unidades de competencia, entendidas como un conjunto de capacidades profesionales** (referidas a las propiamente técnicas, a las de cooperación y relación con el entorno, a las de organización de las actividades de trabajo, a las de comprensión de los aspectos económicos y a las de adaptación a los cambios que se producen en el trabajo), **que se expresan a través de una serie de acciones o realizaciones profesionales con valor y significado en el empleo, que se esperan de aquellos que obtengan el título profesional**". I tot això sense comptar amb la norma "habilitant" que tenim els TSID, que és la tantes vegades citada Ordre Ministerial de 14 de juny de 1984.

Per últim, volem destacar el que diu la LOPS, al seu Article 3, punt 4:

4. Los técnicos superiores y técnicos a los que se refiere este artículo ejercerán su actividad profesional sanitaria de acuerdo con las normas reguladoras de la formación profesional, de sus distintos niveles formativos y de su concreta titulación, en el marco del respeto a la competencia profesional, responsabilidad y autonomía propias de las profesiones sanitarias contempladas en los artículos 6 y 7 de esta ley.

5. CONCLUSIÓ

Per tots els raonaments fonamentadament exposats, sol·licitem al Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya, una intervenció contundent i decidida sobre el Posicionament del Consell de Col·legis de Diplomats en Infermeria de Catalunya, i del document el.laborat per aquest: "INVASIÓ COMPETENCIAL EN DETERMINADES FUNCIONS RESERVADES A LES INFERMERES I INFERMERS ADSCRITS ALS SERVEIS DE RADIOLOGIA", en el benentès que ha tutelat la informació que conté sense el nostre vist-i-plau, i que lesiona de manera greu als professionals Tècnics Superiors Sanitaris de la sanitat catalana.